

РЕШЕНИЕ

№ 1613

гр. София, 12.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 56 състав,
в публично заседание на 14.02.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Ситнилска

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **10749** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл. 8, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места /Наредбата/.

Образувано е по жалбата на Т. Б. К. – Ц. против отказ на кмета на район „Студентски“, Столична община за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, свързани с отглеждането и обучението на детето Б. М. Ц. за учебната 2023/2024 г., обективиран в писмо №РСТ23-ГР94-3752/23.10.2023 г. Излагат се доводи за незаконосъобразност на оспорения административен акт. Конкретно се твърди, че в представения договор за обучение от 03.10.2023 г., детски център „Детство мое“ - А. Про 20 ЕООД се задължава да обучава детето с методи съответстващи на възрастта му, с който да подпомогне неговото развитие, да подобрява речниковия му запас, да брои, да танцува, рисува и т.н. Изтъква се, че това са дейности покриващи държавните стандарти по Наредба № 5 за първа възрастова група. Сочи се, че административният орган не е изяснил фактическата обстановка, поради което е постановил незаконосъобразен административен акт. Моли за уважаване на жалбата.

Ответната страна кметът на район „Студентски“, Столична община в депозирано по

делото писмено становище излага съображения за неоснователност на жалбата. Обосновават се доводи, че издателят на акта, в конкретния случай, е действал в условията на прехвърлена компетентност в хипотезата на делегиране. Позовава се на мотивите на решение №2718/15.03.0323 г., постановено по адм. д. № 7277/2022 г. по описа на Върховния административен съд, Пето отделение. Визира нормата на чл. 71 от Закона за предучилищното училищно образование, съгласно която предучилищното образование се осъществява по образователните направления по ред, определен с държавния образователен стандарт за предучилищно образование. Този стандарт е приет с Наредба № 5/03.06.2016 г., където според чл. 28, ал. 2, съвкупността от компетентности - знания, умения и отношения, необходими за преминаване на детето към училищното образование, са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: Български език и литература, Математика, Околен свят, Изобразително изкуство, Музика, Конструирание и технологии, Физическа култура. Претендира отхвърляне на жалбата и присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София-град, в настоящия съдебен състав, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл. 235, ал. 2 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК приетите по делото писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Оспорващата Т. Б. К. – Ц. е майка и законен представител на малолетното дете Б. М. Ц., роден 2020 г.

На 03.10.2023 г. между Т. Б. К. - Ц. и Детски център „Детство мое“ - А. Про 20 ЕООД е сключен договор за обучение на Б. М. Ц. срещу заплащане на месечна такса или заплащане на дневна база. В т. 3.1 от договора, Детският център се задължава да обучава и възпитава детето в духа на М. педагогиката, както и съгласно Конвенцията за защита правата на детето. В т. 3.2 от договора, Детският център е поел задължение да запознае родителя с учебната програма, задачите и целите на обучението, както и с Правилника за вътрешния ред.

На 16.10.2023 г. Т. Б. К. - Ц., като майка и законен представител на малолетното дете Б. М. Ц., роден 2020 г., е депозирала заявление №РСТ23-КМ01-178/16.10.2023 г. за изплащане на компенсация за извършваните разходи за обучението и отглеждането на детето ѝ за учебната 2022/2023 г. Към заявлението е приложен договор от 03.10.2023 г. с Детски център „Детство мое“ - А. Про 20 ЕООД, Фактура от 03.10.2023 г. и платежно нареждане от същата дата за заплатена такса за месец октомври за Б. Ц..

Със заповед № РСТ21-РД91-21/15.04.2021 г., изм. със заповед №РСТ21-РД91-36/01.01.2021 г. и заповед № РСТ23-РД91-3/16.01.2023 г. на кмета на район „Студентски“ е назначена комисия, която да създаде необходимата организация по изпълнение на задълженията, възложени на общините с Наредбата, приета с ПМС № 76/05.03.2021 г.

Заявлението на Т. Б. К. - Ц. е разгледано от комисията, която е приела, че разходите свързани с отглеждане и възпитание на детето не подлежат на компенсиране, тъй като договорът сключен с детски център „Детство мое“ – А. Про ЕООД не отговаря на условията на чл. 4, ал. 3 от Наредбата. При извършена служебна проверка в Системата за обмен на справочна и удостоверителна информация е установено, че детето не е записано в самостоятелна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище или в

самостоятелна, целодневна, полудневна или почасова организация в частна детска градина или училище за учебната 2023/2024 г., което не отговаря на условието на чл. 3, ал. 1, т. 4 от Наредбата.

Становището на комисията е изцяло възприето от кмета на район „Студентски“, Столична община, който въз основа на визираните мотиви е постановил оспорения отказ.

За установяване на компетентността на административния орган по делото е приложена заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община, с която на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, т. 8, т. 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, е възложено на кметовете на райони в Столична община да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите разходи или за прекратяване на изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата (т.2).

По делото е приета заповед № РСТ23-РД-09-255/26.09.2023 г. на кмета на район „Студентски“, Столична община, с която на А. С. Г. -заместник-кмет е възложено да замества кмета от датата, следваща датата на решението на ОИК за регистрация на кмета П. Г. като кандидат за кмет на район „Студентски“ до обявяване на резултатите от изборите.

От оспорващата, като доказателства по делото са приложени Общи правила и условия за прием в Детски център „Детство мое“, Програма за обучение, съобразно с възрастта на детето, с цел осигуряване на необходимите условия за отглеждане, обучение и възпитание на дете от 2 г. до 5 годишна възраст, платежни нареждания за внесена такса за периода от месец септември 2023 г. до месец февруари 2023 г.

При така установените факти, настоящия съдебен състав, като извърши цялостна проверка за законосъобразността на оспорения индивидуален административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, по реда на чл. 168, ал. 1 от АПК, достигна до следните правни изводи:

Предмет на оспорване в настоящото съдебно производство е отказ на кмета на район „Студентски“, Столична община за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, свързани с отглеждането и обучението на детето Б. М. Ц. за учебната 2023/2024 г., обективиран в писмо №РСТ23-ГР94-3752/23.10.2023 г.

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА, като подадена в законоустановения срок, срещу подлежащ на оспорване административен акт от неговия адресат.

Разгледана по същество жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Съгласно изискванията на чл. 168, ал. 1 от АПК, при служебния и цялостен съдебен контрол за законосъобразност, съдът извършва пълна проверка на оспорения административен акт относно валидността му, спазването на процесуалноправните и материалноправните разпоредби по издаването му и съобразен ли е с целта, която преследва законът, т. е. на всички основания, визиран в чл. 146 от АПК. При преценката си, съдът изхожда от правните и фактическите основания, посочени в оспорения индивидуален административен акт, представената административна преписка и събраните по делото доказателства. При проверката на административния акт, съдът не е обвързан от основанията, въведени от оспорващия, нито от неговото искане. Съдът следва да отмени или обяви за нищожен акта и ако констатира порок, който оспорващият не е посочил.

Оспореният в настоящото съдебно производство отказ е постановен поради несъответствие с условията на чл. 3, ал. 1, т. 4 и чл. 4, ал. 3 от Наредбата.

Съобразно разпоредбата на чл. 283, ал. 1, т. 11 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места за предучилищно образование в държавни и общински детски градини и училища. В текста на нормата на чл. 283, ал. 1, т. 12 от ЗПУО е посочено, че държавата предоставя средства за родителите на деца от тригодишна възраст до постъпването им в I клас за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението им, когато: 1. детето не е прието за съответната учебна година поради липса на свободни места за целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, за които е кандидатствало, и 2. не е предложено от общината по местоживееене на детето друго равностойно място в общинска детска градина или училище. Съгласно чл. 283, ал. 15 от ЗПУО условията и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал. 12 се определят с наредба на Министерския съвет.

В чл. 3, ал. 1 от Наредбата, приета с постановление № 76/05.03.2021 г. на Министерския съвет, са посочени условията, които следва едновременно да са изпълнени, за да имат право родителите да получат средства за компенсиране на разходите им, пряко свързани с отглеждането и обучението на децата им, а именно: 1. детето е кандидатствало за прием съгласно съответните изисквания, определени по реда на чл. 59, ал. 1 от ЗПУО, в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, и не е прието поради липса на свободни места за съответната учебна година; 2. детето да не е записано в целодневна, полудневна или почасова организация на предучилищното образование в нито една държавна или общинска детска градина или училище; 3. общината по настоящия адрес на детето не е предложила на родителите друго равностойно място за предучилищно образование на детето в общинска детска градина или училище за съответната учебна година поради липса на свободни места във всички детски градини и училища в прилежащия район; 4. за съответната учебна година детето е записано в самостоятелна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище или в самостоятелна, целодневна, полудневна или почасова организация в частна детска градина или училище; 5. ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище – частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране; 6. родителите да не получават подпомагане от държавния бюджет или за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание за периода, за който се изплащат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението, по реда на тази наредба.

Съобразно разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от Наредбата, на компенсиране със средства от държавния бюджет подлежат направените от родителите по чл. 3 разходи, пряко свързани с отглеждане и обучение на децата им, ако са допустими. В ал. 2 са изброени кои разходи са допустими, като в т. 3 са посочени разходи за заплащане на такса по договори за отглеждане и обучение, сключени с лица, регистрирани като търговци,

или юридически лица с нестопанска цел, предоставящи организирани услуги за деца. В чл. 4, ал. 3 е пояснено, че тези разходи са допустими само ако предметът на договора е за осъществяване на обучение за постигане на очаквани резултати поне в четири образователни направления, определени в държавния образователен стандарт за предучилищно образование за съответната възрастова група.

Редът за изплащане на средствата е установен в раздел III на Наредбата.

По силата на чл. 8, ал. 1 от Наредбата родителите, които желаят да получат компенсиране, за всяка учебна година подават заявление по образец съгласно приложение № 1 в общината по настоящия адрес на детето. Общината извършва проверка за наличието на условията по чл. 3 към датата на подаване на заявлението и уведомява родителите, които имат право да получат компенсиране на разходите (ал. 3). Когато не са налице условията по чл. 3, кметът на общината издава мотивиран отказ за компенсиране на разходите, който може да се обжалва по реда на АПК.

В настоящия случай, видно от приложеното по делото заявление от Т. Б. К. – Ц, същото е такова по чл. 8, ал. 1 от Наредбата (приложение № 1).

За изплащане на компенсации родителите по чл. 8, ал. 3 от Наредбата (родителите, които са уведомени, че имат право да получат компенсиране на разходите) подават искане в общината по настоящия адрес на детето (чл. 9, ал. 1)

След подаване на искането по чл. 9, ал. 1 от Наредбата, общината проверява дали са налице основанията на чл. 3, ал. 1, т. 2, т. 4 и т. 6, извършва проверка на подадените документи съгласно изискванията на чл. 4-8 и на допустимостта на разходите (чл. 10, ал. 1). По силата на чл. 10, ал. 2 от Наредбата, кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи.

Анализът на визираните разпоредби показва, че производството по Наредбата протича на два етапа. На първо място се преценява дали са налице условията по чл. 3 от Наредбата за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година. Ако не са налице условията по чл. 3, кметът на общината издава мотивиран отказ за компенсиране на разходите. Ако са налице условията за компенсиране на разходите за съответната учебна година, след уведомяване на родителите и след подадено от тях искане, съгласно чл. 9, ал. 1 от Наредбата, се пристъпва към втория етап, а именно: извършване на преценка дали са налице изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 2, 4 и 6 от Наредбата, извършва се проверка на подадените документи, съгласно изискванията на чл. 4-8 от Наредбата и на допустимостта на разходите. Едва тогава кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед, определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи.

Така, както е разписана разпоредбата на чл. 8 от Наредбата, тълкувана съвкупно с разпоредбата на чл. 10, означава, че първият етап от проверката е в правомощията само и единствено на кмета на Столична община, но не и на упълномощено от него лице. Следователно, преценката дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година и издаването на отказ за това, е в правомощията само на кмета на общината, а ако са налице условията за компенсация на разходите, преценката дали те са допустими, е в правомощията на кмета на общината или упълномощено от него лице.

От данните по делото безспорно се установява, че в процесния случай е прието от

административния орган, че не са налице основанията за плащане на компенсации, поради което и е постановен отказ за компенсиране на разходите.

За установяване на компетентността на административния орган по делото е приложена заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община, с която на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, т. 8, т. 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, е възложено на кметовете на райони в Столична община да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите разходи или за прекратяване на изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата (т.2).

По аргумент от нормата на чл. 8, ал. 4 от Наредбата, отказът за компенсиране на разходите обаче е в правомощията на кмета на общината, като не е предвидена възможност за делегиране на правомощието.

Производството по компенсиране на разходите е двустепенно, като първият етап е по вземане на решение за наличие на условията за компенсиране на разходи. Вторият етап е етапът по определяне на размера на компенсациите за допустимите разходи за съответния период. Доколкото в настоящия случай е извършена преценка на първо място дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година, която преценка предхожда преценката за допустимост на разходите и определяне на техния размер, обосновано следва да се приеме, че кметът на район „Студентски“, Столична община не разполага с компетентност да извърши преценка дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година, тъй като нормативната уредба не предоставя възможност за делегиране на тези функции от кмета на Столична община.

От изложеното може да се направи обоснован извод, че предвид липсата на възможност за делегиране на правомощието по чл. 8, ал. 4 от Наредбата заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община е за делегиране на правомощията по чл. 10, ал. 2 от Наредбата /В този смисъл решение № 9378/25.10.2022 г. по адм. дело № 4064/2022 г. на ВАС, Пето отделение, решение №5467/25.05.2023 г., постановено по адм.д. № 7719/2022 г. на ВАС, Пето отделение и решение № 1095/31.01.2024 г., постановено по адм. д. № 5134/2023 г. по описа на ВАС, Пето отделение/.

В настоящият случай, кметът на район „Студентски“, Столична община е сезиран със заявление по чл. 8, ал. 1 от Наредбата, произнасянето по което е в изключителна компетентност на кмета на общината съобразно нормата на чл. 8, ал. 4 от Наредбата. Като е издал заповед по чл. 8, ал. 4 от Наредбата, кметът на район „Студентски“, Столична община е излязъл извън своята материална компетентност и е постановил нищожен административен акт, който не е породил предвидените в закона правни

последници и съдът следва да прогласи нищожността му. Нищожността е форма на незаконосъобразност на административния акт. Един административен акт се преценява, дали е нищожен или незаконосъобразен, с оглед на степента на допуснатия порок, като съответно се обявява за нищожен или се отменя като незаконосъобразен. Основанията за нищожност са тези водещи до незаконосъобразност на административния акт и посочени в чл. 146 от АПК, но тогава, когато нарушенията им са особено съществени, до такава степен, че водят до невъзможност и недопустимост, актът да остане в правната действителност. Заповедта е нищожна и по смисъла на чл. 177, ал. 2 от АПК. Нищожен е този акт, който е засегнат от толкова съществен порок, че актът изначално, от момента на издаването му не поражда правните последици, към които е насочен и за да не създава правна привидност, че съществува, а при констатиране на някое от основанията за нищожност, съдът следва да го отстрани от правния мир чрез обявяване на неговата нищожност.

По изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че оспореният отказ следва да бъде обявен за нищожен, като преписката бъде изпратена на компетентния административен орган – кмета на Столична община за ново произнасяне. При това произнасяне следва да се съобразят и представените от оспорващата писмени доказателства в хода на съдебното производство: Общи правила и условия за прием в Детски център „Детство мое“, Програма за обучение, съобразно с възрастта на детето, с цел осигуряване на необходимите условия за отглеждане, обучение и възпитание на дете от 2 г. до 5 годишна възраст, платежни нареждания за внесена такса за периода от месец септември 2023 г. до месец февруари 2023 г.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 56-ти състав,

Р Е Ш И:

ОБЯВЯВА ЗА НИЩОЖЕН отказ на кмета на район „Студентски“, Столична община за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсирание на разходите, свързани с отглеждането и обучението на детето Б. М. Ц. за учебната 2023/2024 г. по депозирано от Т. Б. К. - Ц. заявление №РСТ23-КМ01-178/16.10.2023 г., обективиран в писмо №РСТ23-ГР94-3752/23.10.2023 г.

ИЗПРАЩА делото като преписка на кмета на Столична община, за ново произнасяне по заявление №РСТ23-КМ01-178/16.10.2023 г., депозирано

от Т. Б. К. - Ц. за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, свързани с отглеждането и обучението на детето Б. М. Ц. за учебната 2023/2024 г.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: